

Handling 2021 nr 203

Yttrande över motion av Karin Pleijel (MP) och Åse-Lill Törnqvist (MP) om att anlägga en demensby

Till Göteborgs kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen tillstyrker beslutssatserna i yrkande från MP och V den 8 oktober 2021 och yrkande från S och D den 8 oktober 2021 och föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

1. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att kartlägga och implementera de fördelar som konceptet demensby erbjuder i planeringsarbetet för nya vård- och omsorgsboenden.
2. Den av Karin Pleijel och Åse-Lill Törnqvist väckta motionen avslås avseende att i dagsläget anlägga en demensby i Göteborg.

Vid behandlingen av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Karin Pleijel (MP) och Daniel Bernmar (V) yrkade bifall till yrkande från MP och V den 8 oktober 2021. Vidare yrkade Karin Pleijel (MP) avslag på yrkande från M, L och C den 13 oktober 2021.

Jörgen Fogelklou (SD) yrkade bifall till yrkande från SD den 8 oktober 2021.

Jessica Blixt (D) och Marina Johansson (S) yrkade bifall till yrkande från S och D den 8 oktober 2021. Vidare yrkade Marina Johansson (S) bifall till yrkande från MP och V den 8 oktober 2021.

Ordföranden Axel Josefson (M) yrkade bifall till yrkande från M, L och C den 13 oktober 2021.

Kommunstyrelsen godkände först ordförandens förslag att yrkandet från MP och V och yrkandet från S och D behandlas som ett yrkande då de har likalydande beslutssatser.

Kommunstyrelsen beslutade härefter att bifalla beslutssatserna i yrkandena från MP och V samt S och D.

Karin Pleijel (MP) antecknade som yttrande en skrivelse från den 12 oktober 2021.

Elisabet Lann (KD) antecknade som yttrande en skrivelse från den 13 oktober 2021.

Göteborg den 13 oktober 2021
Göteborgs kommunstyrelse

Axel Josefson

Mathias Sköld

Yttrande

(Miljöpartiet)

2021-10-12

3.2

Yttrande angående – Motion av Karin Pleijel (MP) och Åse-Lill Törnqvist (MP) om att anlägga en demensby.

Demensbyar kan leda till att personer med demenssjukdom får möjlighet att röra sig fritt och kan bibehålla sin integritet och sitt normala vardagsliv. Det skapas genom att få leva i en bostadsmiljö som blir välkänd och trygg, och där det också finns tillgång till meningsfulla aktiviteter. En demensby kan erbjuda en värdeskapande och hälsofrämjande tillvaro för personer med demenssjukdom, som präglas av både frihet och livskvalitet men också trygghet och säkerhet. Vi i Miljöpartiet anser därför att en demensby vore en stor vinst för många boende och för Göteborgs Stad.

Demensbyar har byggts i Nederländerna och Danmark, men nu också i Vellinge kommun där mottagandet har varit positivt. Bland annat har studier visat att förskrivningen av lugnande mediciner kunnat minska, då de boende känner mer lugn och mindre oro i vardagen.

Vi i Miljöpartiet hade i första hand velat bifalla motionen i sin helhet men för att nå en politisk överenskommelse bifaller vi i nuläget delar av motionen, som innebär att kartlägga och implementera de fördelar som konceptet demensby erbjuder i planeringsarbetet för nya vård- och omsorgsboenden. Vi hoppas mer långsiktigt kunna finna en politisk majoritet för att Göteborgs Stad ska anlägga en demensby.

Yrkande

Socialdemokraterna, Demokraterna

2021-10-08

Ärende nr: 3.2

Yrkande angående motion av Karin Pleijel (MP) och Åse-Lill Törnqvist (MP) om att anlägga en demensby

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och i kommunfullmäktige:

1. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att kartlägga och implementera de fördelar som konceptet demensby erbjuder i planeringsarbetet för nya vård- och omsorgsboenden.
2. Motionen avstyrks avseende att i dagsläget anlägga en demensby i Göteborg.

Yrkandet

Allt fler personer i samhället lever med demens, med specifika behov vad gäller omsorg. Detta behov behöver och skall tillgodoses. De boenden som staden disponerar över skall alla hålla en hög kvalitet, och vissa skall fortsatt vara specialiserade på att just husera personer med demenssjukdom.

Vi socialdemokrater och demokrater ställer oss tveksamma till att anlägga en demensby i dagsläget. Vi menar att konceptet riskerar att skapa exkludering och vi vill även peka på att personer med demens inte skall ses som en homogen grupp. Vi menar dock att vissa fördelar med demensbyarna, som att skapa en tillvaro som är trygg och där man som individ har inflytande över sitt eget liv, kan integreras i nya boenden.

Yrkande
Särskilt yttrande

M, L, C
KD

2021-10-13

Ärende nr. 3.2

Yrkande angående – Motion av Karin Pleijel (MP) och Åse-Lill Törnqvist (MP) om att anlägga en demensby.

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att kartlägga de fördelar som konceptet demensby erbjuder.
2. Motionen avslås

Yrkandet

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden bedömer att ”det är fördelaktigt att använda sig av syftet och grundtanken bakom demensbyar; att personer med demenssjukdom får möjlighet att röra sig fritt och så långt möjligt kan bibehålla sin integritet och det normala vardagslivet. Detta genom att få leva i en bostadsmiljö som känns välkänd och trygg där det också finns tillgång till meningsfyllda aktiviteter. Det kan dock finnas flera sätt att uppnå syftet med demensby.”

Vi motsätter oss inte att det kan finnas flera fördelar med demensbyar och att det kan finnas flera goda exempel som går att implementera. Vi bedömer dock att det är viktigt att kartlägga fördelarna med konceptet demensby innan ett beslut om implementering av dem kan fattas.

Yrkande (Miljöpartiet, Vänsterpartiet)

2021-10-08

3.2

Yrkande angående – Motion av Karin Pleijel (MP) och Åse-Lill Törnqvist (MP) om att anlägga en demensby.

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att kartlägga och implementera de fördelar som konceptet demensby erbjuder i planeringsarbetet för nya vård- och omsorgsboenden.
2. Motionen avstyrks avseende att i dagsläget anlägga en demensby i Göteborg.

Yrkandet

Värdet av en tillvaro som präglas av både frihet och livskvalitet men också trygghet och säkerhet är stort för personer med demenssjukdom. Vi anser att Göteborgs Stad behöver arbeta för att förbättra livssituationen för personer med demenssjukdom. Vi vill se hemlika boenden där de äldre så långt som möjligt får bestämma över sig själva.

Friheten att kunna strosa fritt i trädgården, gå in och ut som du vill i ditt hem och besöka vänner spontant borde gälla även personer med demenssjukdom. Den som är demenssjukfråntas ofta dessa rättigheter och det är ofta av omsorg om den demenssjuke som friheten inskränks. Oron för att en närstående ska skadas, gå vilse eller bli illa behandlad tar överhanden. Ofrivillig instängdhet som idag ofta drabbar demenssjuka skapar oro och frustration och livskvaliteten blir sämre. Så måste det inte vara.

Rätt utformning av inom och utomhusmiljön kan underlätta för de boende och stimulera alla sinnen. Det är viktigt att skapa möjligheter till ökad igenkänning och trygghet i den fysiska miljön och till de personer som rör sig inom det begränsade området. Aktiviteter och vistelse utomhus kan vara lugnade och bidra till höjd livskvaliteten. Dessutom kan arbetet med digitala lösningar för ökad frihet stärkas ytterligare.

De fördelar som kan uppnås med konceptet demensby kan implementeras i stadens arbete med äldreboendeplanen. Vi är angelägna om att konceptet gällande mer anpassad inne- och utemiljö för demenssjuka tillämpas på alla befintliga boenden och i planeringen av framtida boenden. Detta kan ge stora vinster för personer med demens, men även för anhöriga, de anställda och för samhället i stort. Till exempel kan stora gröna områden och välplanerade utemiljöer med mångfald av växtlighet vid vård- och omsorgsboenden för äldre bidra till Göteborgs stads miljömål genom att öka den biologiska mångfalden och skapa ekosystemtjänster. Därtill uppnås positiva effekter på folkhälsa och livskvalitet.

Vi vill därför att de fördelar som konceptet demensby erbjuder kartläggs och implementeras i planeringsarbetet för nya boenden.

Yrkande
2021-10-08

Ärende nr 3.2

Yrkande angående – Motion av Karin Pleijel (MP) och Åse-Lill Törnqvist (MP) om att anlägga en demensby

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Äldre, vård- och omsorgsnämnden samt nämnden för Funktionsstöd tar i samarbete med föreningen Anhörig Göteborg fram en strategi för att utveckla en familjefokuserad omvårdnad för dementa och deras anhöriga i Göteborg.
2. Motionen avslås.

Yrkandet

För att möjliggöra aktiviteter och stötta till ett självständigt liv behöver vårdens inriktning vara att ge fortsatt stöd till anhöriga och vårdtagaren så att denne kan bo kvar i befintliga miljöer snarare än att bryta upp och flytta vårdtagaren till ett annat boende. Att stanna kvar hemma är ofta vad både personen själv och de anhöriga vill, det leder också till betydande ekonomiska besparingar för samhället. Göteborgs stad kan utveckla ett bättre stöd till anhöriga då vården de ger ofta är fysiskt och psykiskt påfrestande. De anhöriga behöver stödet för att orka och inte själva drabbas av psykisk ohälsa.

Idag finns en politiskt och religiöst obunden förening som heter Anhörig Göteborg¹. Föreningen stödjer anhöriga till närstående med psykisk eller fysisk ohälsa. De håller möten för anhöriga där dessa kan träffa andra med liknande erfarenheter. Föreningen påverkar politiker, sjukvård och aktuella myndigheter för att hjälpa och se till att anhöriga får det stöd de är berättigade till. Göteborgs Stad är med och sponsrar verksamheten, det arbetet kan utvecklas ytterligare.

Omvårdnaden från anhöriga ökar i samband med att sjukdomen förvärras. Inom en familjefokuserad omvårdnad är det viktigt att en reflektion sker mellan sjuksköterskan och familjen, att parterna samarbetar tillsammans och att allas upplevelser och kunskaper är av betydelse. Anhöriga uppskattar ofta känslan av att känna tillhörighet till vården mellan sjuksköterskan och den demenssjuke personen. Ett sådant fall skulle till exempel vara att sjuksköterskan inte ska ta beslut åt den anhöriga om den demenssjuke personen utan att först ha en konversation med de anhöriga angående detta.

Det är av värde att komma ihåg att den dagen demenssjukdomen gjort den demenssjuke personen så pass kognitivt nedsatt att den inte längre kan ta beslut själv, är det dennes anhöriga som känner personen bäst och kan ta beslut åt personen utifrån vad personen hade önskat, inte utifrån vad som passar bäst utifrån sjuksköterskans perspektiv. Demenssjukdomen är en anhörigsjukdom som drabbar hela familjer, att integrera familjefokuserad omvårdnad involverar hela familjen.

¹ <https://anhorigasriksforbund.se/goteborg/>

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2021-09-10

Diarienummer 0403/21

Handläggare

Karin Magnusson

Telefon:031-368 05 80

E-post: karin.magnusson@stadshuset.goteborg.se

Motion av Karin Pleijel (MP) och Åse-Lill Törnqvist (MP) om att anlägga en demensby

Motionen

Karin Pleijel (MP) och Åse-Lill Törnqvist (MP) förslår att kommunfullmäktige beslutar att Göteborg ska anlägga en demensby samt att de fördelar som konceptet demensby erbjuder kartläggs och implementeras i planeringsarbetet för nya boenden.

Utifrån målet att äldre med demenssjukdom ska kunna leva under större frihet utan att riskera sin säkerhet önskar motionärerna att en så kallad demensby, som under senare år har anlagts i bland annat i Holland och Danmark men också i Vellinge i Sverige, ska anläggas i Göteborg. I dessa byar bor personer med demenssjukdom inom ett inhägnat område med mycket grönska där de kan röra sig fritt. Vissa byar har även butiker och caféer med mera inom området. Motionärerna skriver att resultaten från de olika byarna i Europa är positiva, exempelvis har behovet av lugnande mediciner minskat.

Motionärerna menar att Göteborg kan, förutom att anlägga en egen demensby från grunden, också implementera fördelarna från konceptet i arbetet med stadens långsiktiga äldreboendeplan.

Remissinstanser

Motionen har remitterats äldre- samt vård och omsorgsnämnden, nämnden för funktionsstöd, fastighetsnämnden, lokalnämnden, byggnadsnämnden, Göteborgs Stads pensionärsråd och Göteborgs Stads råd för funktionshinderfrågor för yttrande.

Remissinstansernas svar är sammanställda i nedanstående tabell.

Remissinstans	Beslut	Kommentar
Äldre- samt vård och omsorgsnämnden	Avstyrker motionen om att anlägga en demensby i Göteborg. Tillstyrker motionen avseende att de fördelar som konceptet demensby erbjuder kartläggs och implementeras i planeringsarbetet för nya boenden.	Nämnden bedömer det fördelaktigt att använda sig av syftet och grundtanken bakom demensbyar; att personer med demenssjukdom får möjlighet att röra sig fritt och så långt möjligt kan bibehålla sin integritet och det normala vardagslivet. Detta genom att få leva i en bostadsmiljö som känns välkänd och trygg där det också finns tillgång till meningsfyllda aktiviteter. Det kan dock finnas

Remissinstans	Beslut	Kommentar
	Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande.	flera sätt att uppnå syftet med demensby.
Nämnden för funktionsstöd	Avstyrker Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande.	Nämnden anser att det finns andra arbetssätt som på ett bättre sätt kan stötta förvaltningens målgrupp att leva ett fritt och självständigt liv. Nämnden ser dock att arbetet med demens inom nämndens verksamheter kan utvecklas. Nämnden är positiv till intentionen i motionens andra förslag, men den avstyrks ändå då det behövs en analys, urval och bedömning innan en implementering kan vara aktuell.
Fastighetsnämnden	Tar inte ställning Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande.	Det ligger utanför fastighetsnämnden kompetens att bedöma behovet av och fördelarna med anläggandet av en demensby. Det framgår inte av motionen om förslaget avses omhändertas på kommunal mark.
Lokalnämnden	Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande.	Lokalnämnden tar inte ställning till förslaget men förordar att konceptet demensby utreds vidare ur ett verksamhetsperspektiv, där den fysiska miljön utgör en del, samt att benchmarking görs med kommuner där konceptet testas.
Byggnadsnämnden	Tar inte ställning Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande.	Byggnadsnämnden genomför planeringsarbete och planläggning enligt plan- och bygglagen. Om en ansökan avseende en demensby inkommer, exempelvis som en ansökan om planbesked eller ett bygglov, prövas denna enligt plan och bygglagen genom ordinarie handlägningsförfarande.
Göteborgs Stads pensionärsråd	Tillstyrker	Pensionärsrådet önskar göra tillägget att lämna i uppdrag att utreda möjligheter, risker och konsekvenser utifrån ekonomiskt, ekologiskt och socialt perspektiv innan en sådan by i så fall anläggs.

Remissinstans	Beslut	Kommentar
		Pensionärsrådet vill betona värdet av en tillvaro för personer med demenssjukdom som präglas av både frihet och livskvalitet men också trygghet och säkerhet. En demensby kan i rådets mening erbjuda dessa möjligheter.
Göteborgs Stads råd för funktionshinderfrågor	Tillstyrker	Arbetet med att skapa demensbyn måste ske i nära samråd och aktiv involvering av funktionsrättsrörelsen. I arbetet med att utforma demensbyn måste åldersperspektivet tas i beaktande, alla med demens är inte äldre utan även unga kan drabbas av demens.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Att bygga en demensby kan medföra stora kostnader om det ska finansieras av kommunen då den är både personal- och lokalkrävande.

Ur ett marknadsekonomiskt perspektiv kan inte en butik, frisör eller restaurang med så få potentiella kunder stå på egna ben. Om privata näringsidkare ska driva verksamhet torde till exempel lokalhyror och priser för varor och tjänster subventioneras om också äldre med begränsade resurser ska kunna ta del av utbudet. I annat fall behövs anställd personal eller hjälp av frivilligarbete, som i Danmark och Holland, för att sköta servicen.

Ur ett ekonomiskt och socialt perspektiv behöver staden hushålla med sina markresurser. Demensbyn behöver mycket stora markarealer inom det inhägnade området om den äldre ska kunna röra sig fritt och inte begränsas i sin rörelsefrihet. Det är också lämpligt att den lokaliseras i ett läge som är kollektivtrafiknära och enkelt kan nås av anhöriga i alla delar av staden. Vid utbyggnaden av Göteborg råder idag konkurrens om markresurserna där såväl bostäder och parker som kommunal service med mera behöver ges plats. Det kan därför vara svårt att hitta lämplig mark för ett så utrymmeskrävande projekt då vinster genom att samnyttja kvarters- och parkmark för olika grupper och deras behov av utemiljöer för aktivitet, vila, rekreation och möten inte kan nyttjas.

I dag bor personer med demenssjukdom i stor utsträckning kvar hemma i ordinärt boende och önskar ofta göra så. De flesta flyttar till vård- och omsorgsboende först i det allra sista skedet av sin sjukdom. I Göteborgs Stad bor idag personer med demenssjukdom i genomsnitt drygt två år på vård- och omsorgsboenden med demensinriktning (år 2020). Möjligheterna att under denna tid, med svåra fysiska och kognitiva funktionsnedsättningar, ta del av de aktiviteter som en demensby skulle kunna erbjuda kan vara begränsade. För att aktivt kunna ta del av demensbyns möjligheter och service behöver en flytt till demensbyn ske i tidigare faser av demenssjukdomen, vilket också erfarenheter visar i Vellinge där ett vård- och omsorgsboende utifrån ett sådant koncept byggts upp. Att tidigarelägga en flytt till vård- och omsorgsboenden förutsätter fler lägenheter i vård- och omsorgsboenden.

Ur en ekonomisk dimension behöver samtliga vård- och omsorgsboenden vara välplanerade och ha en god arkitektur där det är säkert och tryggt att röra sig fritt. Väl gestaltade och praktiskt välfungerande miljöer kan också ur ett samhällsperspektiv vara ekonomiskt fördelaktigt.

Bedömning ur ekologisk dimension

I motionen lyfts att vinsterna med en demensby är friheten att kunna strosa fritt i trädgården och att de ligger i inhägnade områden med mycket grönska.

Stora gröna områden och välplanerade utemiljöer med mångfald av växtlighet vid vård- och omsorgsboenden för äldre kan bidra till Göteborgs stads miljömål genom att öka den biologiska mångfalden och skapa ekosystemtjänster. Därtill uppnås positiva effekter på folkhälsa och livskvalitet.

Ur ett ekologiskt- och folkhälsoperspektiv är det generellt av stor vikt att stads- och bostadsplaneringen tar hänsyn till stadens miljömål då forskning visar att personer som bor i trafikintensiva och bullerutsatta miljöer löper större risk att utveckla demens.

Bedömning ur social dimension

Svensk vård- och omsorg bygger idag på att människor med kognitiv svikt ska kunna fortsätta leva ett så bra liv det går och att samhället ska vara anpassat och ordnat så att det är möjligt. Socialstyrelsen såväl som myndigheter i andra länder och FN:s organ World Health Organization (WHO) menar att samhället måste bli mer tillgängligt för personer med demenssjukdomar och att kunskaperna om demenssjukdom bland medborgarna och myndigheter måste öka.

Företrädare för demensbyar i Europa som *Dementia Village Associates* vill utveckla demensbyar utifrån att livskvaliteten för personer med demenssjukdom behöver öka och den fysiska miljön anpassas ¹. Tanken med en demensby är att en person med demenssjukdom till exempel kan handla i en affär och röra sig självständigt inom ett begränsat område och en miljö som är fullt ut anpassad till personer med kognitiv svikt. Där rätt utformning av inom- och utomhusmiljön ska underlätta för de boende och stimulera alla sinnen. Här ska finnas promenadvägar som leder tillbaka till boendet och gott om sittplatser där man kan vila. Det ska finnas olika typer av service, exempelvis affär, restaurang, utrymmen för umgänge, frisör, fotvård med mera. I restaurangen ska de boende kunna välja bland rätter som de känner igen och längtar efter. Detta skapar möjligheter till ökad igenkänning och trygghet i den fysiska miljön och till de personer som rör sig inom det begränsade området.

En demensby innebär dock att personer med diagnoser som leder till demens avskiljs från det vanliga samhället och ett konstgjort parallellt samhälle byggs upp. Att separera de äldre från samhället riskerar leda till ökad stigmatisering, segregation och ojämlikhet, och det kan medföra ett skifte från de bärande idéerna som vården och omsorgen i Sverige. Gällande att äldre ska vara integrerade och inkluderade i samhället.

För att fortsatt kunna vara del i omgivningen och samhället är det i många fall en fördel ur ett socialt perspektiv om vård- och omsorgsboenden är lokaliserade i bostadsområden,

¹ <https://www.dementiavillage.com/associations/>

i närhet av allmänna parker, service-, fritids- och kulturinstitutioner som också kan användas av personer med demenssjukdom.

Vidare är personer med demens inte en homogen grupp. Nya boendelösningar behöver därmed utvecklas för att möta de varierade behoven där till exempel fördelarna med en demensby kan tas tillvara.

Såväl Demenscentrum som Demensförbundet ställer sig sedan länge tveksamma till konceptet demensby. De menar att personer med demenssjukdom ska finnas och leva bland personer utan demenssjukdom och att samhället ska vara ordnat så att det blir möjligt. Vidare har lyfts att det vore bättre att utveckla verksamheten inom den befintliga vården och omsorgen i enlighet med Socialstyrelsens nationella riktlinjer.

Också WHO ställer sig negativa till demensbyar då de beskrivs leda till ett isolerat mikrosamhälle för en särskild del av befolkningen. De anser att man istället måste arbeta för acceptans och integration, där design och den fysiska miljön stödjer detta, och att det är möjligt. I arbetet måste också människor med demenssjukdom inkluderas och vara medskapande.²

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Bilagor

1. Motionen
2. Äldre samt vård och omsorgsnämndens handlingar 2021-08-24 §203
3. Nämnden för funktionsstöds handlingar 2021-08-25 §155
4. Fastighetsnämndens handlingar 2021-06-14 §147
5. Lokalnämndens handlingar 2021-08-30
6. Byggnadsnämndens handlingar 2021-08-24 §342
7. Göteborgs Stads pensionärsråds handling 2021-05-04
8. Göteborgs Stads råd för funktionshinderns handlingar 2021-06-07 § 63

² DESIGN, DIGNITY, DEMENTIA: DEMENTIA-RELATED DESIGN AND THE BUILT ENVIRONMENT World Alzheimer Report 2020, Design, Dignity, Dementia: Dementia-related design and the built environment, Volume I, sidan 9

Handling 2021 nr 22

Motion av Karin Pleijel (MP) och Åse-Lill Törnqvist (MP) om att anlägga en demensby

Friheten att kunna strosa fritt i trädgården, gå in och ut som du vill och besöka vänner spontant borde gälla även äldre. Den som är dement fråntas ofta dessa rättigheter. Det är ofta av omsorg om den demente som friheten inskränks. Oron för att den enskilde ska skadas, gå vilse eller bli illa behandlad tar överhanden. Demens utvecklas normalt under lång tid, och förloppet går ofta från ett tillstånd av mindre förvirring vid vissa tillfällen, till en omfattande brist på kognitiva förmågor. Instängdheten och ofriheten som idag drabbar den demente skapar oro och frustration hos den demente och livskvaliteten minskar mer än vad endast sjukdomen leder till. Så måste det inte vara.

I Nederländerna och Danmark, men också i Vellinge och Borås, har man kommit olika långt med så kallade demensbyar. Dessa demensboenden ligger i inhägnade områden med mycket grönska. Vissa byar har även butiker och caféer på området så att det liknar en riktig by, och inom hela området kan de äldre röra sig fritt. Målet är att äldre med demenssjukdom ska kunna leva under större frihet men utan att riskera sin säkerhet. Resultaten från de olika byarna i Europa är positiva, tex har behovet av lugnande mediciner minskat.

Vår äldreomsorg, och särskilt omsorgen riktad till dem med demenssjukdom, måste gå vidare till nästa nivå. Vi gröna vill se hemlika boenden där de äldre så långt som möjligt får bestämma över sig själva. Göteborg kan, förutom att anlägga en egen demensby från grunden, också implementera fördelarna från konceptet i arbetet med vår långsiktiga äldreboendeplan.

Kommunfullmäktige föreslås besluta att:

1. Göteborg anlägger en demensby
2. De fördelar som konceptet demensby erbjuder kartläggs och implementeras i planeringsarbetet för nya boenden

Karin Pleijel (MP)

Åse-Lill Törnqvist (MP)

Svar på remiss - Motion av Karin Pleijel (MP) och Åse-Lill Törnqvist (MP) om att anlägga en demensby, dnr 0403/21

§ 203, N160-0649/21

Beslut

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden:

1. tillstyrker motionen avseende att de fördelar som konceptet demensby erbjuder kartläggs och implementeras i planeringsarbetet för nya boenden
2. avstyrker motionen om att i dagsläget anlägga en demensby i Göteborg då konceptet demensby behöver studeras och oberoende utvärderas inför ett ställningstagande
3. översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till Stadsledningskontoret
4. förklarar beslutet omedelbart justerat.

Handlingar

Förvaltningens tjänsteutlåtande, 2021-06-22.

Yttrande från Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Feministiskt Initiativ, 2021-08-20.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret senast 31 augusti.

Dag för justering

2021-08-24

Vid protokollet

Sekreterare

Karin Enochson

Ordförande

Elisabet Lann

Justerande

Daniel Bernmar

Protokollsutdragets riktighet intygas av registrator Catrine Källström

YTTRANDE angående MOTION OM DEMENSBY

Vi är angelägna om att konceptet om mer anpassad inne- och utemiljö för demenssjuka tillämpas på alla befintliga boenden och i planeringen av framtida boenden.

Aktiviteter och vistelse utomhus är naturligt lugnade och kan bidra enormt till livskvaliteten och underlätta även för anhöriga vid besök. Vi är övertygande om att den extra kostnaden för skötseln av utemiljön betalar sig i att de äldre upplever mindre stress och mår bättre. Vilket också det tidigare remissvaret i maj om utemiljöer, som nämnden biföll, instämde i. Det handlade om att uppdatera ramprogrammet för äldreboende, med skärpta rekommendationer för trädgårdars storlek och kvalitet; att kartlägga utemiljöerna till befintliga äldreboenden, både de kommunala och inhyrda privatägda, samt att åtgärda de utemiljöer som inte uppnår tillräcklig kvalitet. Det är mycket viktigt att aktuell kunskap och forskning om olika funktionsnedsättningar och demenssjukdomar tillämpas vid utformningen av både ute och innemiljöer. Det är många saker som behöver göras rätt för att uppnå god tillgänglighet, både fysiskt och kognitivt.

I ett svar på en liknande motion i Lund nämns många olika aspekter, och här ett exempel på de anpassningar som kan behövas för god tillgänglighet, även för personer med demens:

”Trädgården ska vara inhägnad, med häck och inte stängsel. Häcken ger ett mjukare intryck och upplevs inte lika inestängt som ett stängsel. Höjden på häcken ska vara minst 120 cm för att på så vis ge ett insynsskydd samt vara tydligt avgränsande. Eventuella grindar ska inte vara i blickfånget utan hellre lite i skymundan och/eller kamouflerade med buskar och växter.

Det ska finnas gångstigar för att uppmuntra promenader. Gångstigen ska leda runt, t.ex. i en åtta, så att stigen leder tillbaka till utgångspunkten. Då blir inte impulsen att lämna området heller lika stark. Gångstigar ska vara plana och i ljus

asfalt utan lagningar eller brunnslock mitt i gången då det kan skapa en fallrisk och även uppfattas som hinder av en person med kognitiv sjukdom.”

Vidare ser vi gärna att boende och personal på befintliga boenden som har en god utemiljö, tex Kaggeledens äldreboende, tillfrågas i utformningen av kommande ramprogram.

Frågan om möjligheten att anlägga en större samling hus enligt konceptet lämnar vi öppet, då nämnden inte förfogar över markfrågor.

Tjänsteutlåtande
Utfärdat 2021-06-22
Diarienummer N160-0649/21

Handläggare: Wenche Lerme
wenche.lerme@aldrevardomsorg.goteborg.se,
Martin Nilsson
martin.nilsson@aldrevardomsorg.goteborg.se

Svar på remiss - Motion från Karin Pleijel (MP) och Åse-Lill Törnqvist (MP) om att anlägga en demensby

Förslag till beslut

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden:

1. tillstyrker motionen avseende att de fördelar som konceptet demensby erbjuder kartläggs och implementeras i planeringsarbetet för nya boenden,
2. avstyrker motionen om att i dagsläget anlägga en demensby i Göteborg då konceptet demensby behöver studeras och oberoende utvärderas inför ett ställningstagande,
3. översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till Stadsledningskontoret,
4. förklarar beslutet omedelbart justerat.

Sammanfattning

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen har, efter begäran om yttrande från Stadsledningskontoret riktat till Äldre samt vård- och omsorgsnämnden, fått i uppdrag att ta fram ett remissvar på motion av Karin Pleijel (MP) och Åse-Lill Törnqvist (MP) angående att anlägga en demensby i Göteborg samt även kartlägga och implementera fördelarna med konceptet vid planering för nya vård- och omsorgsboende i Göteborg. Remissvaret ska vara stadsledningskontoret tillhanda senast 2021-08-31.

Konceptet demensby som hänvisas till i motionen är ett slutet och inhägnat bostads- och institutionsområde som är anpassat för personer med demenssjukdom och har planerats så att det ska kunna upplevas som en egen by. Syftet med demensbyn är att vardagslivet ska påminna om det liv de boende i byn hade innan deras kognitivt nedsatta förmåga blev för svår för att klara sig själva. För att få all service att fungera arbetar utbildad personal i byn och utför olika sysslor samtidigt som de har i uppgift att vara vård- och omsorgspersonal.

Förvaltningen bedömer det fördelaktigt att använda sig av syftet och grundtanken bakom demensbyar; att personer med demenssjukdom får möjlighet att röra sig fritt och så långt möjligt kan bibehålla sin integritet och det normala vardagslivet. Detta genom att få leva i en bostadsmiljö som känns välkänd och trygg där det också finns tillgång till meningsfyllda aktiviteter. Det kan dock finnas flera sätt att uppnå syftet med demensby.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Den bärande idén med demensbyarna i Holland och Danmark är att inom ett slutet och inhägnat område skapa en by som liknar det vanliga samhället där personer med demenssjukdom på ett säkert sätt bor med vård- och omsorgstjänster. Inom området finns också fritidsaktiviteter, kultur och service som butiker, frisör, spa, restaurang med mera.

Att bygga en demensby kan medföra stora kostnader om det ska finansieras av kommunen då den är både personal- och lokalkrävande.

Ur ett marknadsekonomiskt perspektiv kan inte en butik, frisör eller restaurang med så få potentiella kunder stå på egna ben. Om privata näringsidkare ska driva verksamhet torde till exempel lokalhyror och priser för varor och tjänster subventioneras om också äldre med begränsade resurser ska kunna ta del av utbudet. I annat fall behövs anställd personal eller hjälp av frivilligarbete, som i Danmark och Holland, för att sköta servicen.

Idag råder brist på omsorgspersonal med vård- och omsorgsutbildning och stora utbildningsinsatser har gjorts och kommer krävas under många år framåt. Om utbildad personal även ska arbeta som exempelvis frisör eller butikspersonal tas samhällskostnader för nödvändiga investeringar i utbildning och kompetenshöjning inom äldreomsorgen i anspråk till andra ändamål, vilket inte bedöms vara ekonomiskt och socialt hållbart.

Ur ett ekonomiskt och socialt perspektiv behöver staden hushålla med sina markresurser. Demensbyn behöver mycket stora markarealer inom det inhägnade området om den äldre ska kunna röra sig fritt och inte begränsas i sin rörelsefrihet. Det är också lämpligt att den lokaliseras i ett läge som är kollektivtrafiknära och enkelt kan nås av anhöriga i alla delar av staden. Vid utbyggnaden av Göteborg råder idag konkurrens om markresurserna där såväl bostäder och parker som kommunal service med mera behöver ges plats. Det kan därför vara svårt att hitta lämplig mark för ett så utrymmeskrävande projekt då vinster genom att samnyttja kvarters- och parkmark för olika grupper och deras behov av utemiljöer för aktivitet, vila, rekreation och möten inte kan nyttjas.

I dag bor personer med demenssjukdom i stor utsträckning kvar hemma i ordinarie boende och önskar ofta göra så. De flesta flyttar till vård- och omsorgsboende först i det allra sista skedet av sin sjukdom. I Göteborgs Stad bor idag personer med demenssjukdom i genomsnitt drygt 2 år på vård- och omsorgsboenden med demensinriktning (år 2020). Möjligheterna att under denna tid, med svåra fysiska och kognitiva funktionsnedsättningar, ta del av de aktiviteter som en demensby skulle kunna erbjuda kan vara begränsade. För att aktivt kunna ta del av demensbyns möjligheter och service behöver en flytt till demensbyn ske i tidigare faser av demenssjukdomen, vilket också erfarenheter visar i Vellinge där ett vård- och omsorgsboende utifrån ett sådant koncept byggts upp. Att tidigarelägga en flytt till vård- och omsorgsboenden förutsätter fler platser i beståndet av vård- och omsorgsboenden.

Ur en ekonomisk dimension behöver samtliga vård- och omsorgsboenden vara välplanerade och ha en god arkitektur där det är säkert och tryggt att röra sig fritt. Väl gestaltade och praktiskt välfungerande miljöer kan också ur ett samhällsperspektiv vara ekonomiskt fördelaktigt. De äldre trivs bättre, de anhöriga känner sig trygga och

omsorgsarbete behöver inte inverka på studier och arbete, medarbetar trivs och att kontinuiteten bibehålls.

Utbyggnad av dagverksamheter med aktiviteter som riktar sig till personer med demens i ordinärt boende kan också senarelägga behovet av att flytta till vård- och omsorgsboende, med som effekt både ökad livskvalitet och psykisk hälsa för de drabbade och ekonomiska besparingar för verksamheten.

Bedömning ur ekologisk dimension

I motionen pekar man på att vinsterna med en demensby är friheten att kunna strosa fritt i trädgården och att de ligger i inhägnade områden med mycket grönska.

Stora gröna områden och välplanerade utemiljöer med mångfald av växtlighet vid vård- och omsorgsboenden för äldre kan bidra till Göteborgs stads miljömål genom att öka den biologiska mångfalden och skapa ekosystemtjänster. Därtill uppnås positiva effekter på folkhälsa och livskvalitet.

Ur ett ekologiskt- och folkhälsoperspektiv är det generellt av stor vikt att stads- och bostadsplaneringen tar hänsyn till stadens miljömål då forskning visar att personer som bor i trafikintensiva och bullerutsatta miljöer löper större risk att utveckla demens.

Bedömning ur social dimension

Svensk demensvård bygger idag på att människor med kognitiv svikt ska kunna fortsätta leva ett så bra liv det går och att samhället ska vara anpassat och ordnat så att det är möjligt. Socialstyrelsen såväl som myndigheter i andra länder och FN:s organ World Health Organization, WHO, menar att samhället måste bli mer tillgängligt för personer med demenssjukdomar och att kunskaperna om demenssjukdom bland medborgarna och myndigheter måste öka, vilket även innefattar planeringen och förvaltningen av den fysiska miljön.

Företrädare för demensbyar i Europa som *Dementia Village Associates* vill utveckla demensbyar utifrån att livskvaliteten för personer med demenssjukdom behöver öka och den fysiska miljön anpassas ¹. Tanken med en demensby är att en person med demenssjukdom till exempel kan handla i en affär och röra sig självständigt inom ett begränsat område och en miljö som är fullt ut anpassad till personer med kognitiv svikt. Där rätt utformning av inom- och utomhusmiljön ska underlätta för de boende och stimulera alla sinnen. Här ska finnas promenadvägar som leder tillbaka till boendet och gott om sittplatser där man kan vila. Det ska finnas olika typer av service, exempelvis affär, restaurang, utrymmen för umgänge, frisör, fotvård med mera. I restaurangen ska de boende kunna välja bland rätter som de känner igen och längtar efter. Detta skapar möjligheter till ökad igenkänning och trygghet i den fysiska miljön och till de personer som rör sig inom det begränsade området.

En demensby innebär dock att personer med diagnoser som leder till demens avskiljs från det vanliga samhället och ett konstgjort parallellt samhälle byggs upp. Att separera de äldre från samhället riskerar leda till ökad stigmatisering, segregation och ojämlikhet, och

¹ <https://www.dementiavillage.com/associations/>

det kan medföra ett skifte från de bärande idéerna som omsorgen och äldrevården i Sverige bygger på idag; att äldre ska vara integrerade och inkluderade i samhället.

För att fortsatt kunna vara del i omgivningen och samhället är det i många fall en fördel ur ett socialt perspektiv om vård- och omsorgsboenden är lokaliserade i bostadsområden, i närhet av allmänna parker, service-, fritids- och kulturinstitutioner som också kan användas av personer med demenssjukdom.

Vidare är personer med demens inte en homogen grupp. Göteborgs Stad bör därför arbeta för utveckling och ökad variation när det gäller boendemiljöer för personer med demenssjukdom. Nya boendelösningar behöver därmed utvecklas för att möta de varierade behoven där till exempel fördelarna med en demensby kan tas tillvara.

Samverkan

Information har skett med de fackliga organisationerna i förvaltningsövergripande samverkansgrupp (FSG) den 18 augusti 2021 för samverkan.

Bilagor

1. Motion från Karin Pleijel (MP) och Åse-Lill Törnqvist (MP)

Beslutet skickas till

Stadsledningskontoret

stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se

Ärendet

Karin Pleijel (MP) och Åse-Lill Törnqvist (MP) har lämnat en motion till kommunfullmäktige 2021-01-28 angående att anlägga en demensby i Göteborg samt även kartlägga och implementera fördelarna med konceptet vid planering för nya vård- och omsorgsboende i Göteborg. Stadsledningskontoret önskar ett yttrande över motionen från Äldre samt vård- och omsorgsnämnden med svar senast 31/8 2021.

Beskrivning av ärendet

Enligt motionen måste äldreomsorgen i Göteborg gå vidare till nästa nivå, särskilt när det gäller omsorgen om personer med demenssjukdom. Motionärerna önskar vård- och omsorgsboenden med en hemlik karaktär där den äldre på ett tryggt och säkert sätt så långt som möjligt kan råda över sig själv, där den äldre inte fråntas sina rättigheter eller friheten inskränks även om så sker utifrån omsorg om den äldre. Utifrån målet att äldre med demenssjukdom ska kunna leva under större frihet utan att riskera sin säkerhet önskar motionärerna att en så kallad demensby, som under senare år har anlagts i bland annat i Holland och Danmark men också i Vellinge i Sverige, ska anläggas i Göteborg. I dessa byar bor personer med demenssjukdom inom ett inhägnat område med mycket grönska där de kan röra sig fritt. Vissa byar har även butiker och caféer med mera inom området. Motionärerna menar att resultaten från de olika byarna i Europa är positiva, exempelvis har behovet av lugnande mediciner minskat.

De föreslår att Kommunfullmäktige ska besluta om att:

1. Göteborg anlägger en demensby
2. De fördelar som konceptet demensby erbjuder kartläggs och implementeras i planeringsarbetet för nya boenden

Bakgrund

Demensbyar i Sverige och Europa

Konceptet demensby som hänvisas till i motionen är ett slutet och inhägnat bostads- och institutionsområde som är anpassat för personer med demenssjukdom och har planerats så att det ska kunna upplevas som en egen by. Syftet med demensbyn är att vardagslivet ska påminna om det liv de boende i byn hade innan deras kognitivt nedsatta förmåga blev för svår för att klara sig själva. Inom området kan till exempel finnas affär, restaurang, utrymmen för umgänge, frisör med mera. För att få all service att fungera arbetar utbildad personal i byn och utför olika sysslor samtidigt som de har i uppgift att vara vård- och omsorgspersonal.

Demenssjukdom och ett personcentrerat förhållningssätt

Demenssjukdom är ett samlat begrepp och diagnos för en rad symtom - som medför kognitiv svikt som kan bero på olika sjukdomar och skador. Det finns olika typer av demenssjukdom där vaskulär demens, Alzheimers sjukdom, frontallobsdemens och Lewykroppsdemens tillhör de vanligaste, men det förekommer även så kallad blanddemens.

Demenssjukdom har olika symtom och förlopp beroende på vilken typ av demenssjukdom personen lider av. Personer med demenssjukdom har också sedan levt olika tidigare liv och är inte någon homogen grupp, utan har som alla andra individuella behov och olika intressen. Ett gott omhändertagande kräver därför att möta den enskilda personen genom ett personcentrerat förhållningssätt där personen som lever med demenssjukdom sätts i fokus snarare än diagnosen. Den personcentrerade vården och omsorgen innebär att personal inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten möter personen med demenssjukdom som en person med egen självkänsla och egna upplevelser och rättigheter, trots förändrade funktioner. Personalen strävar efter att förstå vad som är bäst för personen utifrån dennes perspektiv och värnar personens självbestämmande och möjlighet till medbestämmande. Vidare ska personen med demenssjukdom ses som en aktiv samarbetspartner som deltar tillsammans med anhöriga i den kontinuerliga vård- och omsorgsplaneringen om personen med demenssjukdom så önskar. Det är också viktigt att personalen möter personen med demenssjukdom i dennes upplevelse av världen och strävar efter att bevara och involvera personens sociala nätverk. Ett personcentrerat förhållningssätt innebär även att vården och omsorgen särskilt beaktar behov som är relaterade till att personer har annan kulturell eller språklig bakgrund.

Vård- och omsorgsboende för personer med demenssjukdom

En demensby, enligt den utformning som finns i andra länder, bygger ofta på storskalighet. I Socialstyrelsens nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom framhålls vikten av att boendemiljön är småskalig och inkluderande. Småskalighet och en inkluderande boendemiljö bedöms ha positiv effekt på viktiga effektmått för personer med demenssjukdom, exempelvis beteendemässiga och psykiska symtom vid demenssjukdom (BPSD), självständighet och social delaktighet. Småskalighet medför också bättre förutsättningar för att skydda de boende mot smittspridning vid exempelvis årlig influensa eller pandemi.

I en inkluderande boendemiljö för personer med demenssjukdom ska det övergripande tempot vara lugnt och vård- och omsorgsarbetet ta sin utgångspunkt i individens personliga rytm. Detta underlättas om boendet bygger på småskalighet istället för storskalighet. Ett småskaligt boende rekommenderas bestå av ett begränsat antal lägenheter (10 eller färre) med vissa gemensamma utrymmen såsom vardagsrum och matsal. Flera sådana boendeenheter kan finnas i samma fastighet så länge upplevelsen av småskalighet kan bibehållas.

Demenssjukdom medför förutom nedsatt kognitiv förmåga även ofta till en successivt försämrad fysisk funktionsförmåga, vilket kan leda till att personen blir mindre fysiskt aktiv med ökade hälsoproblem som följd. Både utformningen av vård- och omsorgsboendets boendemiljö och felaktigt användande av tvångs- och begränsningsåtgärder kan bidra till minskad fysisk aktivitet hos personer med demenssjukdom. För att tillgodose en god och stimulerande boendemiljö ska verksamheten därför sträva efter att ge varje individ så stor rörelsefrihet som möjligt. Som hjälp vid utformning av boendemiljön kan man till exempel utgå från framtagna riktlinjer och checklista för miljöanpassningar som bidrar till ökad delaktighet för personer med demenssjukdom.

Tanken med en demensby är att skapa en miljö som är fullt ut anpassad till personer med kognitiv svikt. Inom demensbyn ska de boende ha möjlighet att röra sig fritt. Inom- och

utomhusmiljön ska underlätta för de boende och stimulera alla sinnen. Här ska finnas promenadvägar som leder tillbaka till boendet och gott om sittplatser där man kan vila. Det ska finnas olika typer av service, exempelvis affär, restaurang, utrymmen för umgänge, frisör, fotvård med mera. I restaurangen ska de boende kunna välja bland rätter som de känner igen och längtar efter.

Motionen föreslår att de fördelar som konceptet demensby erbjuder kartläggs och implementeras i planeringsarbetet för nya boenden. Göteborgs stad har påbörjat ett arbete med att kartlägga boendemiljön ur ett demensperspektiv på vård- och omsorgsboenden i staden. Vid kartläggningen används evidensbaserade metoder och verktyg som omfattar både inomhus- som utomhusmiljön. Dessa används också vid planering av nya vård- och omsorgsboenden och vid ombyggnation av befintliga vård- och omsorgsboenden.

Intresseföreningar

Såväl Demenscentrum som Demensförbundet ställer sig sedan länge tveksamma till konceptet "demensby". De menar att personer med demenssjukdom ska finnas och leva bland personer utan demenssjukdom och att samhället ska vara ordnat så att det blir möjligt. Vidare har lyfts att det vore bättre att utveckla verksamheten inom den befintliga vården och omsorgen i enlighet med Socialstyrelsens nationella riktlinjer.

I en intervju i Sveriges Radio den 9 maj 2013 uttryckte Stina-Clara Hjulström, som då var ordförande i Demensförbundet att det låter väldigt främmande med speciella byar där människor med speciell diagnos skulle bosätta sig.

- Jag tänker på forna tiders spetälska eller 1900-talets mentalsjukhus som vi tack och lov avskaffat. 2

Också WHO ställer sig negativa till demensbyar då de beskrivs leda till ett isolerat mikrosamhälle för en särskild del av befolkningen. De anser att man istället måste arbeta för acceptans och integration, där design och den fysiska miljön stödjer detta, och att det är möjligt. I arbetet måste också människor med demenssjukdom inkluderas och vara medskapande. 3

Förvaltningens bedömning

Livsbedingungen för personer med demenssjukdom behöver förbättras. Personer med demens är inte en homogen grupp och det behövs därför en ökad mångfald när det gäller boendemiljöer och omsorg som möter gruppens och enskildas behov på ett bättre sätt än idag.

Arbetet med strukturella och förebyggande insatser för personer med demenssjukdom och för att skapa ett demensvänligt samhälle behöver vara i enlighet med regeringens *Nationell strategi för omsorg om personer med demenssjukdom från 2018*. Strategin innebär bland annat att man i utformandet av miljöer, produkter och tjänster är medveten

² <https://sverigesradio.se/artikel/5529033>

³ DESIGN, DIGNITY, DEMENTIA: DEMENTIA-RELATED DESIGN AND THE BUILT ENVIRONMENT World Alzheimer Report 2020, Design, Dignity, Dementia: Dementia-related design and the built environment, Volume I, sidan 9

om den variation som återfinns i befolkningen, och redan i utvecklingsarbetet tänker på hur miljön, produkten eller tjänsten ska kunna användas av alla.

Tillskapande av en demensby som ett slutet och inhägnat bostads- och institutionsområde för personer med demenssjukdom leder delvis mot en annan riktning än regeringens Nationella strategi för omsorg om personer med demenssjukdom och Socialstyrelsens nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom; då det riskerar att bidra till storskalighet och att personer med demenssjukdom exkluderas från samhället.

Förvaltningen bedömer det fördelaktigt att använda sig av syftet och grundtanken bakom demensbyar; att personer med demenssjukdom får möjlighet att röra sig fritt och så långt möjligt kan bibehålla sin integritet och det normala vardagslivet. Detta genom att få leva i en bostadsmiljö som känns välkänd och trygg där det också finns tillgång till meningsfyllda aktiviteter. Demensbyar bedöms dock inte vara det enda sättet att uppnå detta.

Utformning av vård och omsorg för personer med demenssjukdom, inkluderat boendemiljön, behöver utvecklas och bygga på vedertagen evidens. För- och nackdelar med konceptet demensbyar är idag inte oberoende utvärderat.

Konceptet demensby behöver studeras och oberoende utvärderas inför ett ställningstagande för om Göteborg ska anlägga en demensby eller ej. Förvaltningen bedömer det i sammanhanget värdefullt med ökad kunskap om hur personer med demensdiagnos själva ser på frågan om hur de vill bo och boendemiljöns utformning.

Förvaltningen har i ett tidigare ombyggnadsprojekt på ett av stadens vård- och omsorgsboenden genomfört intervjuer med boende med demensdiagnos om hur de upplever sin boendemiljö. Detta gav värdefull kunskap både kring hur personer med demens kan förmedla sina upplevelser och konkreta förslag på utformning av boendemiljön.

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen

Björn Ek Wahlqvist

Babbs Edberg

Avdelningschef

Förvaltningsdirektör

Motion av Karin Pleijel (MP) och Åse-Lill Törnqvist (MP) om att anlägga en demensby

§ 155, N161-0729/21 (0403/21)

En remiss har inkommit om en motion att anlägga en demensby, med sista svarsdag den 31 augusti 2021. Brukare med demens finns i nämndens målgrupp även om motionen i stort fokuserar på målgruppen äldre.

Beslut

1. Nämnden för funktionsstöd avstyrker motionen om att anlägga en demensby.
2. Nämnden för funktionsstöd översänder tjänsteutlåtandet som eget yttrande till stadsledningskontoret.
3. Nämnden för funktionsstöd förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Handlingar

Förvaltningen har den 1 juli 2021 upprättat ett tjänsteutlåtande med en tillhörande bilaga. Förvaltningen föreslår att nämnden avstyrker motionen om att anlägga en demensby, översänder tjänsteutlåtandet som eget yttrande till stadsledningskontoret och förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Yrkande

Förste vice ordförande Jens Adamik (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag att avstyrka motionen om att anlägga en demensby.

Sophia Nilsson (MP) yrkar att motionen om att anlägga en demensby ska tillstyrkas.

Propositionsordning

Ordförande Åsa Hartzell (M) ställer proposition på yrkandena, och finner att förste vice ordförande Jens Adamiks (L) yrkande att avstyrka motionen vinner bifall.

Justering

Den 25 augusti 2021.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret

Utdrag ur protokoll (nr 8)
Sammanträdesdatum: 2021-08-25

Vid protokollet

Sekreterare

Viktor Jakobsson Rikenberg

Ordförande

Åsa Hartzell (M)

Justerande

Åsa Nilsen (FI)

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2021-07-01

Diarienummer N161-0729/21

Handläggare

Malin Hjalmarsson, Ida Kjellberg

Telefon: 031-365 00 00 (växel)

E-post: malin.hjalmarsson@funktionsstod.goteborg.se

Svar på remiss om motion av Karin Pleijel (MP) och Åse-Lill Törnqvist (MP) om att anlägga en demensby

Förslag till beslut

1. Nämnden för funktionsstöd avstyrker motionen om att anlägga en demensby.
2. Nämnden för funktionsstöd översänder tjänsteutlåtandet som eget yttrande till stadsledningskontoret.
3. Nämnden för funktionsstöd förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

Nämnden har fått i uppdrag att svara på en remiss om Karin Pleijel (MP) och Åse-Lill Törnqvist (MP) motion om att anlägga en demensby. Demens finns i förvaltningens målgrupp, även om motionen fokuserar på den äldre målgruppen. Förvaltningens tjänsteutlåtande fokuserar på konsekvenser av motionen för förvaltningens målgrupp.

Förvaltningen avstyrker motionens första att-sats och anser att det finns andra arbetssätt som på ett bättre sätt kan stötta förvaltningens målgrupp att leva ett fritt och självständigt liv. Förvaltningen ser dock att arbetet med demens inom förvaltningens verksamheter kan utvecklas. Förvaltningens bedömning är att det vore positivt att kartlägga fördelarna, men kan inte ställa sig positiv till en implementering av dem generellt. Förvaltningen är således positiv till intentionen i motionens andra att-sats, men den bör ändå avstyrkas då det behövs en analys, urval och bedömning innan en implementering kan vara aktuell.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen saknar tillräcklig kunskap för att kunna göra en bedömning av de ekonomiska konsekvenserna av en demensby i detta skede.

Bedömning ur ekologisk dimension

En av de fördelar som konceptet demensby kan medföra är att stärka tillgången till grönska för bostäder med särskild service (BmSS). Att öka människors tillgång till grönområden går i linje med Göteborg Stads miljö- och klimatprogram och kan bidra till aspekter som stärker den ekologiska dimensionen, såsom bättre dagvattenhantering samt stärkt biologisk mångfald. En bättre tillgång till grönytor kan även stärka den sociala dimensionen då det förbättrar folkhälsan hos den tilltänkta målgruppen.

Bedömning ur social dimension

Om fördelarna med demensby kartläggs och delvis implementeras i planeringen av nya BmSS (både ute- och inomhusmiljöer) kan det sannolikt stärka möjligheten till en bättre

social tillvaro för de personer som har demens och faller inom förvaltningens målgrupp. Att skapa en separat by riskerar dock att bidra till institutionsliknande boenden, vilket kan anses vara tillbakagång i funktionsrättsrörelsens arbete med att skapa inkludering och samhällelig delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Samverkan

Information i ärendet lämnas till förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 18 augusti 2021.

Bilagor

1. Motion av Karin Pleijel (MP) och Åse-Lill Törnqvist (MP) om att anlägga en demensby

Ärendet

Nämnden för funktionsstöd har fått en motion av Karin Pleijel (MP) och Åse-Lill Törnqvist (MP) om att anlägga en demensby på remiss från kommunstyrelsen. Nämnden ska yttra sig senast den 31 augusti 2021.

Beskrivning av ärendet

I motionen av Karin Pleijel (MP) och Åse-Lill Törnqvist (MP) beskrivs hur även äldre bör ha friheter som att strosa fritt i trädgården, gå in och ut som de vill och besöka vänner. Motionen framför att den som är dement ofta fråntas dessa rättigheter och får sina friheter inskränkta. Instängdheten och ofriheten kan i sin tur skapa oro och frustration hos den demente vilket minskar livskvaliteten med mer än vad endast sjukdomen leder till.

Motionärerna beskriver arbets sätt i Nederländerna och Danmark, men även svenska exempel i Vellinge och Borås, där man arbetar med så kallade demensbyar. Dessa demensboenden ligger i inhägnade områden med mycket grönska. Vissa byar har även butiker och caféer på området så att det liknar en riktig by, och inom hela området kan de äldre röra sig fritt. Målet är att äldre med demenssjukdom ska kunna leva under större frihet men utan att riskera sin säkerhet. Resultaten från de olika byarna i Europa är positiva, exempelvis har behovet av lugnande mediciner minskat.

Motionärerna anser att äldreomsorgen, särskilt omsorgen riktad till dem med demenssjukdom, måste gå vidare till nästa nivå och föreslår därför att:

1. Göteborg anlägger en demensby
2. De fördelar som konceptet demensby erbjuder kartläggs och implementeras i planeringsarbetet för nya boenden

Brukare med demenssjukdom inom nämndens verksamheter

Motionen riktas främst till äldre personer med demens, och remissvaret fokuserar därför på målgruppen som finns inom förvaltningens verksamheter och hur de skulle påverkas av motionärernas förslag. Bland förvaltningens brukare finns två grupper av personer med demens, dels personer under 65 år som utvecklar demens utan att ha andra funktionsnedsättningar, dels personer med exempelvis intellektuella eller psykiska funktionsnedsättningar som även utvecklar demens. Många personer kan trots demens bo kvar i ordinär bostad med olika typer av insatser, medan det för vissa innebär en flytt till BmSS. För personer i den första gruppen som behöver mer stöd innebär sjukdomen vanligtvis en flytt till ett BmSS med inriktning på demens medan den andra gruppen generellt bor kvar på det BmSS de sedan tidigare bor på. Insatsen BmSS är i dag utformad utifrån behovet av mindre enheter och att olika målgrupper inte blandas (till exempel barn och äldre), vilket har historiska förklaringar och går i linje med lagrummets syfte att skapa delaktighet och småskalighet.

I planeringen för nybyggnation av kommande BmSS inom förvaltningen finns enheter med inriktning mot demens. I pågående planering är småskalighet, delvis förhöjd tillgänglighet, särskilt fokus goda utemiljöer samt generösa gemensamma utrymmen viktiga utgångspunkter.

Eftersom personer med intellektuella eller psykiska funktionsnedsättningar lever allt längre spås det bli fler personer som utvecklar demens inom förvaltningens verksamheter. Därtill är det svårt att avgöra huruvida beteendeförändringar är en konsekvens av

demenssjukdom eller den enskildes funktionsnedsättning, vilket kan göra det mer utmanande att upptäcka demensen.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen ser positivt på motionens ansats med intentioner om att säkerställa att personer med demens kan leva ett så fritt och självständigt liv som möjligt. Mot bakgrund av motiveringarna nedan avstyrker förvaltningen dock motionen i sin helhet.

Konceptet demensby för brukare

Förvaltningen ser att konceptet med demensby inte nödvändigtvis är gynnande för förvaltningens målgrupp och brukare. Enligt Socialtjänstlagen (2001:453, 5 kap, 7§) ska socialnämnden verka för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Konceptet demensby riskerar att exkludera de boende från samhället snarare än att inkludera dem. Förvaltningen anser att det finns andra insatser och arbetsätt som på ett bättre sätt kan stödja förvaltningens brukares möjlighet till ett självständigt och aktivt liv med samhällelig delaktighet.

Verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387), LSS, ska främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet för de personer som lagen omfattar. Göteborgs Stads ambition är att gruppboende och serviceboende ska integreras i befintlig bebyggelse- och infrastruktur och på så sätt vara en del av samhället och inte avskärmade mot befintlig bebyggelse mer än nödvändigt. En demensby kan ses som en återgång till en mer institutionaliserad boendeform som inte är förenligt med dagens lagstiftning inom området för förvaltningens målgrupp. I förarbetena till LSS framhålls att antalet boende i en gruppboende bör vara litet. För vissa personer med omfattande funktionshinder är det särskilt viktigt att antalet kontakter i den närmaste miljön är begränsat. Lagstiftningen betonar vikten av småskalighet i de boendeformer som förvaltningens målgrupper omfattas av.

Behov hos personer som utvecklar demens

De inom nämndens verksamheter som utvecklat tidig demens befinner sig ofta mitt i livet och har många gånger familj, barn och ett rikt socialt liv. Detta ställer andra krav på det stöd som personen behöver än för äldre målgrupper, som många gånger också behöver stöd att hantera ålderdomens effekter. Förvaltningen ser därför svårigheter med att på ett enhetligt sätt erbjuda stöd och boende till personer med demens, utan att ta hänsyn till ålder och livssituation i övrigt.

För nämndens målgrupp kan det vara identitetskris nog att drabbas av demens i tidig ålder och att bo tillsammans med äldre personer med demens riskerar att förvärra den krisen. Därmed är det särskilt viktigt att exempelvis få stöd i att fortsätta umgås och leva med sina minderåriga barn eller att fortsätta genomföra sina fritidsaktiviteter. Det finns också många gånger ett stort behov av anhörigstöd för målgruppens närstående då sjukdomen många gånger är oväntat händelseförlöpp.

För personer med funktionsnedsättningar som utvecklar demens bör förvaltningens inriktning vara att ge fortsatt stöd att bo kvar i befintliga boendemiljöer snarare än att bryta upp och flytta personen till ett annat boende. För många personer med funktionsnedsättningar är det viktigt att begränsa de sociala kontakterna och skapa förutsägbara och lättolkade rutiner och miljöer vilket inte gynnas av en flytt.

Principer om integrering och samhällelig anpassning

Förvaltningen ser att personer med demens behöver stöd för att fortsätta leva ett självständigt liv trots sjukdomen och att inriktningen bör vara samhällelig anpassning och integrering med övriga samhället. Ett samhälle som i högre utsträckning utformas enligt principen om universell utformning är ett sätt att tillgängliggöra fler delar av samhället även för personer med demens inom förvaltningens målgrupp. Förvaltningen anser att insatser för målgruppen bör fokuseras på att möjliggöra aktiviteter och stötta till ett självständigt liv i samhället snarare än att bygga upp parallella samhällsliknande strukturer. Mot bakgrund av ovanstående bedömningar bör nämnden avstyrka motionens första uppsats.

Kartlägga och implementera fördelar med konceptet demensby

Trots att demensby som helhet inte bedöms passa målgruppen, ser förvaltningen att det finns arbetssätt och fördelar med konceptet vilka kan kartläggas och eventuellt implementeras i förvaltningens verksamheter. Det finns många etablerade arbetssätt som kan förenkla vardagen för personer med demens, där mycket handlar om att anpassa boendemiljöerna särskilt för dementa. Det kan exempelvis handla om att forma boendemiljöerna för att stimulera vissa rörelsemönster som får de boende att vilja vara kvar i utomhusmiljön eller genom färgsättning locka den enskilde att använda, och undvika, vissa dörrar eller vägar. Allt för att möjliggöra för den enskilde att röra sig fritt på området, utan att riskera sin säkerhet. Här ser förvaltningen att det finns ett utvecklingsarbete att göra och att det finns ett behov av mer anpassade boenden för personer med demens inom förvaltningens verksamheter.

Förvaltningens bedömning är att det vore positivt att kartlägga fördelarna, men kan inte ställa sig positiv till en implementering av dem generellt. Förvaltningen är således positiv till intentionen i motionens andra uppsats, men den bör ändå avstyrkas då det behövs en analys, urval och bedömning innan en implementering kan vara aktuell.

Camilla Blomqvist

Linda Wenthe

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Kvalitet och utveckling

Yttrande till kommunstyrelsen över motion av Åse-Lill Thörnqvist (MP) och Karin Pleijel (MP) om att anlägga en demensby

§ 147, 1803/21

Beslut

Enligt fastighetskontorets förslag:

1. Med hänvisning till fastighetskontorets tjänsteutlåtande avstår fastighetsnämnden att ta ställning till motionens förslag om att anlägga en demensby.
2. Tjänsteutlåtandet översänds till kommunstyrelsen som fastighetsnämndens yttrande över remissen.

Handling

Fastighetskontorets tjänsteutlåtande 2021-05-20

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Dag för justering

2021-06-21

Vid protokollet

Sekreterare

Sirpa Bernhardsson

Ordförande
Mats Ahdrian

Justerande
Thomas Larsson

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2021-05-20

Diarienummer 1803/21

Handläggare

Lukas Jonsson

Telefon: 031-3681201

E-post: lukas.jonsson@fastighet.goteborg.se

Yttrande till kommunstyrelsen över motion av Åse-Lill Thörnqvist (MP) och Karin Pleijel (MP) om att anlägga en demensby

Förslag till beslut

I fastighetsnämnden

1. Med hänvisning till fastighetskontorets tjänsteutlåtande avstår fastighetsnämnden att ta ställning till motionens förslag om att anlägga en demensby.
2. Tjänsteutlåtandet översänds till kommunstyrelsen som fastighetsnämndens yttrande över motionen.

Sammanfattning

I motionen av Åse-Lill Thörnqvist (MP) och Karin Pleijel (MP) föreslås kommunfullmäktige besluta om att Göteborgs Stad anlägger en demensby samt kartlägger de fördelar som konceptet erbjuder och implementerar dessa i planeringsarbetet för nya boenden.

Det ligger utanför fastighetskontorets kompetens att bedöma behovet av och fördelarna med anläggandet av en demensby enligt motionens förslag. Det framgår inte av motionen om förslaget avses omhändertas på kommunal mark. Fastighetskontoret föreslår därför att fastighetsnämnden mot bakgrund av ovanstående avstår från att ta ställning till förslaget.

Om kommunfullmäktige emellertid beslutar enligt motionens förslag och att kommunal mark avses nyttjas för anläggandet, bedömer fastighetskontoret att det ligger inom fastighetsnämndens markförsörjningsuppdrag att identifiera och tillhandahålla lämpligt markområde för ändamålet.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Fastighetskontoret kan inte bedöma de ekonomiska konsekvenserna av motionens förslag.

Bedömning ur ekologisk dimension

Fastighetskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Fastighetskontoret kan inte bedöma de sociala konsekvenserna av motionens förslag.

Bilagor

1. Motionen

Ärendet

I motionen av Åse-Lill Thörnqvist (MP) och Karin Pleijel (MP) föreslås kommunfullmäktige besluta om att Göteborgs Stad anlägger en demensby samt kartlägger de fördelar som konceptet erbjuder och implementerar dessa i planeringsarbetet för nya boenden. Yttrande ska lämnas till kommunstyrelsen senast den 31 augusti 2021.

Förvaltningens bedömning

I Göteborgs Stad är det fastighetsnämnden som är ansvarig för mark- och bostadsförsörjningen i Göteborg. Fastighetsnämnden har bland annat till uppgift att förvärva, iordningställa och tillhandahålla samt sälja och upplåta mark för de ändamål, i den omfattning och på de villkor som kommunfullmäktige fastställer.

Genom markanvisningar kan staden påverka vad som byggs på den kommunägda mark som ska säljas eller upplåtas med tomträtt, men också ange villkor för att den som bygger uppfyller vissa kriterier. Grunderna för detta följer av Göteborg Stads riktlinje för markanvisningar.

För att fastighetskontoret ska kunna genomföra en ändamålsenlig markförsörjning är kontoret beroende av behovsbedömningar av andra förvaltningar och bolag för olika kommunala ändamål. Fastighetskontoret gör inte bedömningar av behovet av till exempel skola, förskola eller näringslivsetableringar. För dessa behov är fastighetskontoret i behov av att bedömningar görs av exempelvis stadsledningskontoret och Business Region Göteborg. Utifrån dessa behovsbedömningar ansvarar fastighetsnämnden för markförsörjningen för ändamålen.

Det ligger utanför fastighetskontorets kompetens att bedöma behovet av och fördelarna med anläggandet av en demensby enligt motionens förslag. Det framgår inte av motionen om förslaget avses omhändertas på kommunal mark. Fastighetskontoret föreslår därför att fastighetsnämnden mot bakgrund av ovanstående avstår från att ta ställning till förslaget.

Om kommunfullmäktige emellertid beslutar enligt motionens förslag och att kommunal mark avses nyttjas för anläggandet, bedömer fastighetskontoret att det ligger inom fastighetsnämndens markförsörjningsuppdrag att identifiera och tillhandahålla lämpligt markområde för ändamålet.

Martin Öbo
Fastighetsdirektör

Peter Kim
Avdelningschef

Delegationsbeslut

Utfärdat 2021-08-30

Diarienummer N230-0512/21

Handläggare

Jan Öberg, Morgan Andersson

Telefon: 031 – 365 01 29

E-post: jan.oberg@lf.goteborg.se

Ordförandebeslut - Yttrande över ”Remiss - Att anlägga en demensby i Göteborg”

Beslut

Lokalnämndens ordförande beslutar att översända förvaltningens tjänsteutlåtande ”Att anlägga en demensby i Göteborg” som eget yttrande till Stadsledningskontoret.

Hänvisning till avsnitt i delegationsordningen

- 1.1 Besluta i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas

Ärendet

Motion av Karin Pleijel (MP) och Åse-Lill Törnqvist (MP) om att anlägga en demensby, handling: 2021 nr 22. Stadsledningskontoret har översänt rubricerad remiss till lokalnämnden för yttrande.

Beslutsfattaren förordar att förslaget utreds ytterligare ur ett verksamhetsperspektiv där lokal- och bostadsfrågan utgör en del.

Beslutsfattaren ser att konceptet har påverkan på den ekonomiska, sociala, ekologiska dimensionen. Beslutsfattaren tar inte ställning till förslaget men förordar att konceptet demensby utreds vidare ur ett verksamhetsperspektiv, där den fysiska miljön utgör en del, samt att benchmarking görs med kommuner där konceptet testas.

Ärendet ska behandlas i Kommunstyrelsen 2021-10-13 och hinner inte behandlas av nämnden innan svarstiden löper ut 2021-08-31.

Skickas till

Stadsledningskontoret.

Bilagor

- Förvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2021-08-30
- Remiss - Anlägga en demensby, motion av Karin Pleijel (MP) och Åse-Lill Törnqvist (MP) om att anlägga en demensby

Christer Holmgren (M)

Ordförande lokalnämnden

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2021-08-30

Diarienummer N230-0512/21

Handläggare

Jan Öberg, Morgan Andersson

Telefon: 031-365 01 29

E-post: jan.oberg@lf.goteborg.se

Yttrande över ”Remiss - Att anlägga en demensby i Göteborg.”

Förslag till beslut

Lokalnämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande om ”Att anlägga en demensby i Göteborg” som eget yttrande till Stadsledningskontoret.

Sammanfattning

Demensby är ett koncept som har olika förebilder från flera olika länder.

Inom akademin har ämnet varit aktuellt under några år, bland annat på Chalmers Arkitektur och Samhällsbyggnadsteknik.

Lokalförvaltningen förordar att förslaget utreds ytterligare ur ett verksamhetsperspektiv där lokal- och bostadsfrågan utgör en del.

Konsekvensbeskrivningar

Lokalförvaltningen är en förvaltande och byggande förvaltning och gör nedanstående bedömningar utifrån förvaltningens uppdrag.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen ser att konceptet har påverkan på den ekonomiska dimensionen. Om den har en positiv eller negativ påverkan jämfört med mer traditionella vård- och omsorgsboenden behöver utredas ur ett verksamhetsperspektiv där den fysiska miljön utgör en del.

Bedömning ur social dimension

Förvaltningen ser att konceptet har påverkan på den sociala dimensionen. Om den har en positiv eller negativ påverkan jämfört med mer traditionella vård- och omsorgsboenden behöver utredas ur ett verksamhetsperspektiv där den fysiska miljön utgör en del.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen ser att konceptet har påverkan på den ekologiska dimensionen. Om den har en positiv eller negativ påverkan jämfört med mer traditionella vård- och omsorgsboenden behöver utredas ur ett verksamhetsperspektiv där den fysiska miljön utgör en del.

Samverkan

Har ej skett.

Ärendet

Motion av Karin Pleijel (MP) och Åse-Lill Törnqvist (MP) om att anlägga en demensby. Handling: 2021 nr 22

Beskrivning av ärendet

Stadsledningskontoret har översänt rubricerad remiss till lokalnämnden för yttrande.

Bilagor

Remiss - Anlägga en demensby, motion av Karin Pleijel (MP) och Åse-Lill Törnqvist (MP) om att anlägga en demensby

Förvaltningens bedömning

Demensby är ett koncept som har olika förebilder. En av dessa är de Hogeweyk i Nederländerna, andra finns i Svendborg och Aalborg i Danmark och i Oslo i Norge. Det finns också nya demensbyar ibland andra Storbritannien, Kanada och USA. Om begreppet demensbyar är ett relativt nytt fenomen, har det dock sedan lång tid funnits kommuniteter för seniorer i till exempel USA, Storbritannien och Australien, även delvis med demensinriktning.

Inom akademien har ämnet varit aktuellt under några år, bland annat på Chalmers Arkitektur och Samhällsbyggnadsteknik, där en kurs på masternivå, *Residential Healthcare – Housing for Seniors*, behandlat ämnet sedan 2019.

Om konceptet är lämpligt att tillämpa i Göteborgs stad ser förvaltningen som svårt att svara på i det här skedet. Konceptet behöver utredas ytterligare ur ett verksamhetsperspektiv där den fysiska miljön utgör en del men där andra verksamhetsmässiga frågor utgör den stora delen.

Lokalförvaltningen tar inte ställning till förslaget men förordar att konceptet demensby utreds vidare ur ett verksamhetsperspektiv, där den fysiska miljön utgör en del, samt att benchmarking görs med kommuner där konceptet testas.

Lokalförvaltningen

Patrick Kristensson

Direktör

Lars Mauritzson

Avdelningschef Projektavdelningen

Remiss - Motion av Karin Pleijel (MP) och Åse-Lill Törnqvist (MP) om att anlägga en demensby

§ 342, 0308/21

Beslut

I byggnadsnämnden

1. Motionen av Åse-Lill Thörnqvist (MP) och Karin Pleijel (MP) lämnas utan ställningstagande.
2. Tjänsteutlåtandet översänds till kommunstyrelsen som yttrande över motionen.
3. Beslutet justeras omedelbart.

Skäl för beslut

Nämnden beslutar i enlighet med de skäl som anges i förvaltningens tjänsteutlåtande.

Handlingar

Förvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2021-08-11, med bilaga.

Jäv

Signe Borch (V) anmäler jäv och deltar inte i ärendets överläggning eller beslut.

Beslutsgång

Ordföranden föreslår att nämnden ska besluta att bifalla tjänsteutlåtandet och finner att nämnden beslutar i enlighet med ordförandens förslag.

Justering

Protokollet under denna paragraf förklaras omedelbart justerat

Dag för justering

2021-08-24

Vid protokollet

Sekreterare

Alex Andersson

Datum 2021-05-04

Stadsledningskontoret
stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se

Remissvar Motion av Karin Pleijel (MP) och Åse-Lill Törnqvist (MP) om att anlägga en demensby

Handling 2021 nr 22

Göteborgs Stads pensionärsråd ställer sig i grunden positiva till idén om att anlägga en demensby. Flera ledamöter i rådet har egna erfarenheter av att besöka sådan anläggning i Danmark.

Pensionärsrådet vill betona värdet av en tillvaro för personer med demenssjukdom som präglas av både frihet och livskvalitet men också trygghet och säkerhet. En demensby kan i rådets mening erbjuda dessa möjligheter. Samtidigt är det en viktig princip i det svenska samhället att motverka segregation och utanförskap för utsatta grupper. Det tillhör också stadens ansvar att använda befintliga resurser på ett klokt sätt, så att invånares behov kan tillgodoses på ett jämlikt sätt oavsett var i staden man har sitt boende.

Göteborgs Stads pensionärsråd tillstyrker därför punkten 1 i motion om att anlägga en demensby, men önskar göra tillägget att lämna i uppdrag att utreda möjligheter, risker och konsekvenser utifrån ekonomiskt, ekologiskt och socialt perspektiv innan en sådan by i så fall anläggs.

Göteborgs Stads pensionärsråd tillstyrker också punkten 2 i remissen, att använda de erfarenheter som en sådan utredning, och i förlängningen en anlagd demensby, kan ge i stadens övriga planeringsarbete för nya boenden.

För Göteborgs Stads Pensionärsråd

Jörgen Knudtzon

Göteborgs Stads råd för funktionshinderfrågor
Utdrag ur protokoll
Sammanträdesdatum 2021-06-07

§63

Remiss demensby

Rådets utsedda arbetsgrupp har lämnat ett förslag till yttrande som varit utsänt med kallelsen.

Beslut

Rådet beslutar i enlighet med förslaget.

Utdrag ur protokoll fört vid sammanträde med
Göteborgs Stads råd för funktionshinderfrågor
ovanstående dag.
Rätt utdraget betygar i tjänsten:

Lena Hasselgren

Yttrande över motion av Karin Pleijel (MP) och Åse-Lill Törnqvist (MP) om att anlägga en demensby

Göteborgs Stads råd för funktionshinderfrågor, GRF, delar motionärernas analys av frågan och tillstyrker motionens förslag om att anlägga en demensby.

Arbetet med att skapa demensbyn måste ske i nära samråd och aktiv involvering av funktionsrättsrörelsen.

Arbetet med att skapa demensbyn är ett utmärkt tillfälle att konsekvent arbeta utifrån principerna om universell utformning, med utgångspunkt i den mänskliga mångfalden och med medskapande av användarna i utförandet.

I arbetet med att anlägga en trädgård ska allergiaspekter tas i beaktande.

I arbetet med att utforma demensbyn måste åldersperspektivet tas i beaktande, alla med demens är inte äldre utan även unga kan drabbas av demens.

Göteborgs Stads råd för funktionshinderfrågor

2021-06-07